

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Regionaalarengukomisjon

2010/2160(INI)

11.2.2011

RAPORTI PROJEKT

ERFi ja teiste struktuurifondide praegune ja tulevane sünergia tõhususe
tõstmiseks
(2010/2160(INI))

Regionaalarengukomisjon

Raportöör: Georgios Stavrakakis

PR_INI

SISUKORD

	Lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	10

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ERFi ja teiste struktuurifondide praeguse ja tulevase sünergia kohta tõhususe tõstmiseks (2010/2160(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 174 esimest lõiku ja artikli 175 esimest lõiku;
- võttes arvesse nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta,¹ eriti selle artikli 9 lõiget 4;
- võttes arvesse nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta otsust 2006/702/EÜ ühenduse ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste suuniste kohta;²
- võttes arvesse oma 21. oktoobri 2008. aasta resolutsiooni valitsemistavade ja partnerlussuhete kohta riiklikul ja piirkondlikul tasandil ning regionaalpoliitika projektide lähtepunktide kohta;³
- võttes arvesse oma 11. märtsi 2009. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika ja reaalmajandusse investeerimise kohta;⁴
- võttes arvesse oma 24. märtsi 2009. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu meetmete vastastikuse täiendavuse ja kooskõlastamise kohta;⁵
- võttes arvesse oma 24. märtsi 2009. aasta resolutsiooni territoriaalset ühtekuuluvust käsitleva rohelise raamatu ja ühtekuuluvuspoliitika tulevase reformi üle toimuva mõttevahetuse hetkeseisu kohta;⁶
- võttes arvesse oma 20. mai 2010. aasta resolutsiooni määrusega (EÜ) nr 1080/2006 (mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi) teadus- ja uuendustegevuseks ning teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse seitsmenda raamprogrammi raames teadusuuringuteks ja uuendustegevuseks eraldatud vahendite koostoime rakendamise kohta linnades ja piirkondades, samuti liikmesriikides ja liidus;⁷
- võttes arvesse oma 20. mai 2010. aasta resolutsiooni ühtekuuluvuspoliitika panuse kohta Lissaboni strateegia ja ELi 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisse;⁸
- võttes arvesse oma 20. mai 2010. aasta resolutsiooni ühtse turu loomise kohta tarbijatele ja

¹ ELT L 210, 31.7.2006, lk 25.

² ELT L 291, 21.10.2006, lk 11.

³ ELT C 15 E, 21.1.2010, lk 10.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2009)0124.

⁵ ELT C 117 E, 6.5.2010, lk 46.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2009)0163.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0189.

⁸ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0191.

kodanikele;¹

- võttes arvesse oma 7. oktoobri 2010. aasta resolutsiooni ELi ühtekuuluvus- ja regionaalpoliitika kohta pärast 2013. aastat;²
 - võttes arvesse oma 12. detsembri 2010. aasta resolutsiooni ELi regionaalpoliitika hea valitsemistava kohta;³
 - võttes arvesse komisjoni kahekümnendat aastaaruannet struktuurifondide rakendamise kohta (2008), 21. detsember 2009 (KOM(2009)0617/2);
 - võttes arvesse komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatist „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” (KOM(2010)2020);
 - võttes arvesse komisjoni 31. märtsi 2010. aasta teatist „Ühtekuuluvuspoliitika: 2010. aasta strateegiaaruanne 2007.–2013. aasta programmide rakendamise kohta” (KOM(2010)0110);
 - võttes arvesse komisjoni 6. oktoobri 2010. aasta teatist „Regionaalpoliitika panus aruka majanduskasvu saavutamisse Euroopa 2020. aasta strateegia raames” (KOM(2010)0553),
 - võttes arvesse komisjoni 19. oktoobri 2010. aasta teatist „ELi eelarve läbivaatamine” (KOM(2010)0700);
 - võttes arvesse komisjoni 2010. aasta novembris avaldatud majanduslikku, sotsiaalselt ja territoriaalselt ühtekuuluvust käsitlevat aruannet „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik” (viies ühtekuuluvuse aruanne);
 - võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2010. aasta teatist majanduslikku, sotsiaalselt ja territoriaalselt ühtekuuluvust käsitleva viienda aruande järelduste kohta (KOM(2010)0642);
 - võttes arvesse kirja, mille saatsid komisjoni presidendile regionaalpoliitika volinik, merenduse ja kalanduse volinik, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse volinik ning põllumajanduse ja maaelu arengu volinik;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit ja eelarvekomisjoni ning tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni arvamusi (A7-0000/2011),
- A. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 174 on sätestatud, et selleks et edendada oma igakülgset harmoonilist arengut, töötab liit majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks;
- B. arvestades, et nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 põhjenduse 40 kohaselt peaks

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0186.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0356.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0468.

kavandamine tagama, et fondid on kooskõlas üksteisega, muude olemasolevate rahastamisvahenditega, EIP ja Euroopa Investeeringufondiga (EIF) ja et kõnealune kooskõlastamine peaks hõlmama ka keerukamate rahastamiskavade koostamist ning avaliku ja erasektori partnerlust;

- C. arvestades, et reageerides vajadusele saavutada kooskõla poliitika ja rahastamisvahendite vahel, lubas komisjon Euroopa 2020. aasta strateegias kasutada juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” raames ELi rahastamisvahendeid (näiteks vahendid maaelu arenguks, struktuurifondid, teadus- ja arendustegevuse programm, üleeuroopalised võrgud, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogramm ning Euroopa Investeeringupank) sidusa rahastamisstrateegia raames, milles koondatakse ELilt ning liikmesriikide avalikult ja erasektorilt saadavad vahendid;
- D. arvestades, et viiendas ühtekuuluvuse aruandes tunnistatakse selgelt, et tulemusliku regionaalarengu eeltingimus on avaliku poliitika tihe kooskõlastamine kõigil tasanditel;
- E. arvestades, et oma 14. juuni 2010. aasta järeldustes ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist käsitleva komisjoni 2010. aasta strateegilise aruande kohta rõhutas nõukogu „vajadust jätkuvalt parandada ühtekuuluvuspoliitika ja vajaduse korral muude ELi ja riiklike poliitikate koordineerimist, et tõhustada ühiste eesmärkide täitmist koordineeritumal viisil”, samuti tõelist lisaväärtust, „mida ühtekuuluvuspoliitika üldraamistikus annavad Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Sotsiaalfondi ühtne strateegiline lähenemisviis ja ühised rakendamiseeskirjad”.
- F. arvestades, et president Barrosole adresseeritud kirjas tunnistasid regionaalpoliitika volinik, merenduse ja kalanduse volinik, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse volinik ning põllumajanduse ja maaelu arengu volinik ELi eri poliitikate ühildamise vajadust selleks, et jõuda jätkusuutliku ja kaasava majandusliku arenguni, mille liit peab saavutama, ja tegid ettepaneku koostada 2013. aasta järgseks perioodiks ühtne ELi tasandi raamistik, mis hõlmab Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Kalandusfondi;
- G. arvestades, et struktuurimeetmete reform programmiperioodiks 2007–2013 viis Maaelu Arengu Fondi eraldamiseni struktuurifondide üldraamistikust;
- H. arvestades, et kulutuste otstarbekamaks muutmine nõuab tulemuslikumat ja tõhusamat poliitikat ELi tasandil, samuti riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, ning arvestades, et edaspidi on ühtekuuluvuspoliitika kaasajastamise lahutamatuks osaks tihedam kooskõlastamine ja vastastikune täiendamine;
- I. arvestades, et toetava poliitikaraamistiku puudumise korral sõltub tegelik sünergia suures ulatuses abisaajate organisatoorsest ja strateegilisest võimest ühendada erinevatest ELi rahastamisvahenditest saadavaid toetusi;
- J. arvestades, et kohalikule arengule tuginev lähenemisviis võib oluliselt aidata ühtekuuluvuspoliitika tõhusust ja tulemuslikkust suurendada, samas kui keskendumine ainult linnalistele teemadele ja linnade rollile ühtekuuluvuspoliitikas võib kaasa tuua linna- ja maapiirkondade tasakaalustamata arengu;

- K. arvestades, et valitseb terav vajadus ja surve riikide eelarvete tasakaalustamiseks ning selleks on vaja innovaatilisemaid meetmeid kõigi kättesaadavate rahastamisvahendite mõju tugevdamiseks, ning arvestades, et poliitika ja rahastamisvahendite tulemuslik kooskõlastamine aitab säästa aega ja ressursse ning suurendab reaalselt tõhusust ja tulemuslikkust;
- L. arvestades, et kooskõlastamist ja sünergiat tuleb taotleda nii horisontaalselt (eri poliitikavaldkondade kooskõla kaudu) kui ka vertikaalselt (eri haldustasandite vahelise koostöö ja kooskõlastamise kaudu);
- M. arvestades, et killustatud lähenemisviis võib viia vastuolulise poliitikani, vastandlike riiklike meetmeteni ja vahendite kahekordistamiseni, millel on tagajärjed nii riiklike meetmete piirkondlikule tõhususele kui ka nende mõjule riigi tasandil, ning arvestades, et komisjoni viimastes poliitikadokumentides ei ole piisavalt rõhutatud integreeritud lähenemisviisi kontseptsiooni;
- N. arvestades, et integreeritum, järjekindlam, tulemuslikum ja tõhusam ühtekuuluvuspoliitika nõuab suuremaid jõupingutusi, et kohandada ELi poliitika liidu eri territooriumide ja piirkondade konkreetsete vajaduste ja võimalustega;
- O. arvestades, et strateegilistes suunistes nõutakse rahastamise kättesaadavuse parandamise üldiste suuniste kontekstis fondide tegevuse paremat kooskõlastamist;
- P. arvestades, et strateegilistes suunistes nõutakse selgesõnaliselt struktuuri-, tööhõive- ja maaelu arendamise poliitika vahelise sünergia toetamist, rõhutades, et sellega seoses peaksid liikmesriigid tagama ERFi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Kalandusfondi ja Euroopa Maaelu Arendamise Põllumajandusfondi rahastatavate meetmete sünergia ja järjepidevuse asjaomasel territooriumil ja tegevusvaldkonnas; arvestades, et strateegilistes suunistes on sätestatud ka, et eri fondide toetatavate meetmete vahelisi piire ja koordineerimismehhanisme puudutavad juhised peaksid olema määratletud riiklikus strateegilises viiteraamistikus või strateegilises plaanis;
- Q. arvestades, et vahekokkuvõttes tunnistatakse, et eelarve paindlikkus on piiratud ja et isegi programmide siseselt on prioriteetide muutmine takistatud, samuti märgitakse, et programmide kooskõlastamatus ja suur halduskoormus vähendavad tulemuslikkust;
- R. arvestades, et praeguses kriisijärgses olukorras on varasemast tähtsam mõista liikmesriikide majanduses toimuvaid protsesse ja ELi vahendite kasutamise kaudu saavutatud tulemusi;
- S. arvestades, et tuleb tagada ELi panuse nähtavus ja „Euroopa lisaväärtus”,
1. nõuab, et esitataks ettepanek ühtse strateegilise raamistiku kohta, mille abil tagada ühine lähenemisviis ja kasutada ära sünergia kõigi kohapealsete meetmete vahel, mis teenivad aluslepingutes sätestatud ühtekuuluvuspoliitika eesmärke ja mida rahastavad Euroopa Regionaalarengu Fond, Ühtekuuluvusfond, Euroopa Sotsiaalfond, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond ja Euroopa Kalandusfond;
 2. tervitab ELi eelarve läbivaatamist käsitlevas teatises esitatud ettepanekut, mille kohaselt

võiks komisjon vastu võtta ühise strateegilise raamistiku ELi poliitikavaldkondade integratsiooni tugevdamiseks, et saavutada Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgid; juhib samas tähelepanu sellele, et eespool nimetatud viie fondi poolt ühise strateegilise raamistiku raames rahastatavate meetmete suurem sünergia ei ole oluline mitte ainult Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide, vaid ka ja eelkõige ELi toimimise lepingus sätestatud ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide saavutamiseks;

3. tervitab viienda ühtekuuluvuse aruande avaldamist, sest vaatamata asjaolule, et aruandes keskendutakse enamasti sellele, kuidas piirkonnad ja ühtekuuluvuspoliitika saavad kaasa aidata Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisele, sisaldab aruanne ka mitmeid järeldusi, mis tõestavad, kui oluline roll on struktuurifondide (sh Ühtekuuluvusfondi) sünergial;
4. usub, et ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas tuleb kulutusi ratsionaalsemaks muuta, vähendades rahastamisvahendite ja kanalite killustatust, ja tervitab komisjoni ettepanekut prioriteetide paremaks jaotamiseks ning ELi ja riiklike vahendite temaatiliseks keskendamiseks teatud prioriteetidele, et fondide tegevust paremini kooskõlastada, mis võimaldaks suurendada selle poliitikasuuna strateegilist iseloomu; rõhutab siiski, et liikmesriigid, piirkondlikud ja kohalikud asutused peavad olema piisavalt paindlikud, et sobitada prioriteetid oma konkreetsete arenguvajadustega;
5. rõhutab, et paljud ühtekuuluvuspoliitika raames tehtavad majandusarengu soodustamise algatused lihtsalt ei loo võimalusi, mida oleks soovitav ära kasutada, vaid tegelikult sõltub nende edu paljudest teguritest, sh inimfaktorist (näiteks infrastruktuuri parandamine ei suurenda automaatselt majanduskasvu, kui sellega ei kaasne investeeringuid haridusse, ettevõtlusse ja innovatsiooni); usub seepärast, et Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi suurem sünergia maksimeerib nende fondide mõju arengule;
6. on seisukohal, et Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi maaelu arengu meetmed ja Euroopa Kalandusfondi jätkusuutliku arengu meetmed tuleks integreerida muude struktuurifondidega, st Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Sotsiaalfondiga ühisesse raamistikku; kutsub seepärast komisjoni üles hindama, kuidas on võimalik tagada kõikehõlmav lähenemisviis põllumajanduses ja kalanduses hõivatutele, kooskõlas territoriaalse ühtekuuluvuse eesmärgiga, viies kahe eespool nimetatud fondi kohaliku arengu meetmed ühtekuuluvuse „vihmavarju” alla või vähemalt luues kõigi fondide vahel selgema sünergia; usub, et selline lähenemisviis arvestaks kesksete poliitikavaldkondade territoriaalset mõju ning võimaldaks piirkondlikul ja kohalikul tasandil arenguprotsessis aktiivelt osalejatel juhtida sisulist kohalikku poliitikat, mis oleks hästi kooskõlas põllumajandus- ja kalanduspiirkondade või väikesaarte vajadustega;
7. rõhutab, et kooskõlastamist ei tuleks suurendada mitte ainult ühtekuuluvuspoliitika fondide kui organisatsioonide vahel (Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond ja Ühtekuuluvusfond), vaid ka nende fondide rahastatavate meetmete ja meetmete vahel, mida võetakse üleeuroopaliste võrkude, seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi alusel;
8. usub, et ELi poliitikasuundade vastastikune tugevdamine ja kooskõlastamine tagab ELi

eelarvest rahastatavatele meetmetele parimad võimalikud tulemused;

9. rõhutab siiski asjaolu, et paljudel liikmesriikidel on eri fondide tegevuse kooskõlastamisega raskusi ning nad on väljendanud muret sünergia puudumise pärast ja mõnel juhul isegi fondide funktsioonide kattumise pärast; rõhutab sellega seoses, et fondide keerukad juhtimiseeskirjad eeldavad suurt institutsioonilist võimekust, et ületada tõkked ja nende rakendamist rahuldavalt kooskõlastada;
10. on arvamusel, et ühised eeskirjad Euroopa Regionaalarengu Fondist, Euroopa Sotsiaalfondist, Ühtekuuluvusfondist, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist ja Euroopa Kalandusfondist rahastatavate projektide juhtimise, abikõlblikkuse, auditeerimise ja aruandluse kohta (eriti, mis puutub põllumajanduspiirkondade ja kalandusega tegelevate piirkondade majandusliku mitmekesistamise toetamise meetmeid) mitte ainult ei tugevdaks ja soodustaks oluliselt ühtekuuluvuspoliitika programmide tulemuslikumat rakendamist, vaid oleksid ülimalt olulised ka lihtsustamise seisukohalt; on lisaks sellele arvamusel, et see lihtsustaks nii vahendite kasutamist abisaajate poolt kui ka riigiasutustepoolset projektijuhtimist, vähendades vigade ohtu ja võimaldades samas vastavalt vajadusele diferentseerimist, et võtta arvesse poliitika, rahastamisvahendite ja abisaajate iseärasusi, ning samuti soodustaks see väiksemate sidusrühmade osalemist ühtekuuluvuspoliitika programmides ja kättesaadavate rahaliste vahendite lihtsamat kasutamist;
11. rõhutab seepärast vajadust säilitada ja tugevdada mudelit, mille kohaselt on olemas üks üldmäärus, millega reguleeritaks korraga nii juhtimist, abikõlblikkust, auditeerimist, kontrollimist ja aruandlust, koos lühikeste fondikesksete määrustega, mis kajastavad iga konkreetse fondi meetmete eesmärke; rõhutab lisaks, et kooskõlastamine peab toimuma poliitika kujundamise kõigil tasanditel, alates strateegilistest planeerimisest kuni teostamise, maksete, lepingute sõlmimise, auditeerimise, kontrolli ja hindamiseni;
12. rõhutab samal ajal haldussuutlikkuse tõstmise tähtsust liikmesriikides, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, samuti sidusrühmades, et ületada tõkked, mis takistavad tulemusliku sünergia teket struktuurifondide ja muude fondide vahel ning toetada tulemuslikku poliitika kujundamist ja rakendamist; rõhutab, et komisjonil peab sellega seoses olema keskne roll;
13. kutsub komisjoni üles uurima, kuidas kõige tõhusamini suurendada sünergia kohapeal; soovib sellega seoses kaaluda võimalust lubada liikmesriikidel valida ühe piirkonna kohta üks töötav programm, millesse oleksid kaasatud erinevad fondid (Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond, Ühtekuuluvusfond, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfond ja Euroopa Kalandusfond) ja mida juhiks üks asutus;
14. kutsub komisjoni üles esitama ettepanekud ristfinantseerimise eeskirjade läbivaatamiseks ja nende kohaldamise lihtsustamiseks, arvestades usaldusväärseid ja kõikehõlmavaid andmeid nende kohaldamise ja mõju kohta, tagamaks eeskirjade lihtsamat kohaldamist ja kohaldamise suuremat õiguskindlust praeguse olukorraga võrreldes;
15. kutsub komisjoni üles ergutama liikmesriike laiendama ühtekuuluvuspoliitika haldusmehhanisme (s.o kavandamine, rahastamine ja rakendamine riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi koostöös) fondidele, mida hõlmab kavandatav ühine strateegiline

raamistik, et suurendada avaliku sektori kulutuste tõhusust ja tulemuslikkust;

16. kutsub komisjoni üles uue ühise strateegilise raamistiku kehtestamise ja õigusakti ettepanekute esitamise käigus lisama ettepanekutesse sätteid, mis võimaldavad kohalikel ja piirkondlikel partnerlustel (suurlinnad, linnad, funktsionaalsed piirkonnad, kohalike asutuste ühendused) ühendada oma vastutusosalal oleval territooriumil mitmesugused ELi rahastamisvood sidusasse ja integreeritud raamistikku;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikidele.

SELETUSKIRI

Parema koordineerimise ja koostoime saavutamise aeg ja koht

Raportöör usub, et ELi rahaliste vahendite ja kavade parema koordineerimise nimel tehtavate jõupingutuste keskne põhjus on eelkõige kriisijärgne periood, millesse Euroopa on jõudnud. On selge, et järgnevatel aastatel sunnib riikide eelarve konsolideerimise vajadus meid olema uuenduslikumad ja taotlema olemasolevate rahaliste vahenditega suuremat mõju¹. Nüüd on selleks võimalus, nagu paljud on tunnistanud.

Parlament on mitmetes resolutsioonides jätkuvalt rõhutanud, et „vaja [on] sünergiat ja integreeritud lähenemisviisi erinevate valdkondade poliitika vahel, et saavutada kohapeal optimaalsed tulemused majanduskasvuks ja arenguks”, ning et „pühenduda tuleks ühtsele paindlikule ELi poliitikale”². Piirkondlikul ja/või kohalikul tasandil fondide ühistele meetmetele keskendumine suurendab nende lisaväärtust ja võimaldab kohalikel sidusrühmadel viia konkreetseid meetmeid täpselt vastavusse tegelike majanduslike ja sotsiaalsete vajadustega ning seega tööhõive olukorraga igas konkreetses piirkonnas (kohalik arengustrateegia, kohalikest oludest lähtuv arendustegevus jne).

Fondide koordineerimine ja senine käekäik

Euroopa Sotsiaalfondi osas näitab kogemus selgelt, et Euroopa Regionaalarengu Fondi toetus majandustegevusele (innovatsioonile, teadusele, VKEdele, keskkonnale jne) võiks olla tõhusam, kui seda koordineeritakse paremini ning ühendatakse kõnealuse fondi võetud meetmetega, võttes eelkõige arvesse, et enamiku programmide ja meetmete edukus sõltub suuresti mitmete asjaolude edukast kombineerimisest, mille hulgas inimareng omab suurimat tähtsust. Mõlema struktuurifondi lisaväärtuse suurendamine Euroopa tasandil on seotud edusammudega majandusliku ja sotsiaalse sekkumise omavahelise koostoime saavutamisel.

Struktuurimeetmete reform programmiperioodiks 2007–2013 viis Maaelu Arengu Fondi eraldamiseni struktuurifondide üldraamistikust. Rõhutati, et kõnealune eraldamine ei tohiks põhjustada eesmärkide kordamist või väljajätmist ning nii maapiirkondades kui ka linnades peaksid arenguvõimalused olema võrdselt tagatud, kuid tegelikud asjaolud viitavad vastupidisele. Maaelu arengu meetmete tulemuslikkus nõuab rakendamisel tõhusat koordineerimist nii Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi raames võetud meetmete kui ka regionaalpoliitika meetmete vahel. Seoses sellega on Euroopa Parlament järjepidevalt rõhutanud, et maaelu arengu eraldamist ühtekuuluvuspoliitikast on vaja tõhusalt jälgida eesmärgiga hinnata selle tegelikku mõju maapiirkondade arengule. Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi eraldamise tagajärgi ühtekuuluvuspoliitikast tuleks hoolikalt hinnata.

Suurema paindlikkuse nõue fondide kasutamisel ühelt poolt ning multidistsiplinaarset lähenemisviisi toetavate haldustavade ja fondide haldamise lihtsustamise nõue teiselt poolt ei ole sugugi uus. Euroopa Parlament on struktuurifondide, teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi vahelise koostoime valdkonnas

² Euroopa Parlamendi 24. märtsi 2009. aasta resolutsioon (P6_TA(2009)0163).

rõhutanud vajadust vältida võimekuse koondumist majandusklastritesse ja ELi põhipiirkondadesse, avaldades kahetsust, et toetuste koostoime ei ole endiselt laialt tuntud.

Toetada koostoimet, aga kuidas?

Olulised koordineerimise elemendid on juba paigas, kuid neid saaks suurema koostoime saavutamiseks veelgi parandada. ELi ühtekuuluvuspoliitika vahendeid (Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond ja Ühtekuuluvusfond) juhitakse ühise raamistiku kohaselt, mis hõlmab kõike, alates strateegilistest suunistest kuni maksete ja aruandluseni. Sellest siiski ei piisa. Ühtekuuluvuspoliitika vahendite ja ka muude vahendite vahelist koordineerimist saab veelgi parandada.

Integreeritud kavandamise ja elluviimise süsteem võib hõlmata kõiki poliitikavaldkondi näiteks riiklike arengukavade raames või see võib hõlmata mitmeid poliitikavaldkondi eraldiseisvate keerukate probleemide lahendamiseks (sh ELi 2020. aasta strateegia). Integreeritud kavandamise eelis seisneb selle mõistmises, et keerukaid probleeme ei saa lahendada neile ainult ühest küljest lähenedes: töötuse probleemi ei saa lahendada ainult töötuid koolitades, paika tuleb panna ka töökohtade loomise poliitika, näiteks toetus väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele, starditoetused jne. Kui riik/piirkond on alaarendatud ja eesmärk on, et see jõuaks arengus järele, siis eraldi juhitud piirkondlike poliitikate, nt transpordi- või keskkonnainfrastruktuuride paikapanemine ei oma märkimisväärset mõju selle üldisele arengule¹. Killustatud lähenemisviis võib viia omavahel kattuvate või isegi vastuoluliste poliitikateni, vastupidiste riiklike meetmeteni ja vahendite kahekordistamiseni, mis omab tagajärgi nii riiklike meetmete piirkondlikule tõhususele kui ka nende mõjule riigi tasandil².

ELi ühtekuuluvuspoliitika raames tähendab see, et praegune kavandamise ja elluviimise süsteem, mis seob omavahel meetmed (ja nende rahastamise), mis on suunatud inimressursi, ettevõtluse ja eelkõige VKEde ning infrastruktuuri arendamisele jne, peab aitama abisaavatel piirkondadel arengus järele jõuda. Kui need meetmed oleksid eraldiseisvad, saavutataks nendega vähem, kui saavutatakse praeguse ühise integreeritud kavandamise ja elluviimise süsteemi raames. Struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi kavandamise ja rakendamise kooshoidmine ning nende parem taasühendamine maaelu arengu fondiga ja kalandusfondiga on mahajäänud piirkondade potentsiaali vallapäästmise võimalus.

Koostoime ja koordineerimine ei eelda ühesugust lahendust kõigele. See nõuab hoopis meetmete, poliitikate ja tegurite omavahelist tihedat strateegilist koordineerimist, mille eesmärk on luua hoolikalt kavandatud sekkumise meetmed ja programmid, mis võtavad kohalikest oludest lähtuva integreeritud lähenemisviisi kaudu arvesse iga piirkonna territoriaalset eripära ja suhtelisi eeliseid või eriomadusi.³

¹ OECD väljaanne „Regions matter: economic recovery, innovation and sustainable growth” (Piirkonnad on olulised: majanduse taastumine, innovatsioon ja jätkusuutlik kasv), 2009, lk 125.

² Sama.

³ Uuring „Applied Research Project of EDORA -European Development Opportunities for Rural Areas” (EDORA rakenduslik teadusprojekt – Euroopa maapiirkondade arengu võimalused), mis viidi läbi programmi ESPON 2013 raames, juuli 2010, B osa, lk 48.

Eelöeldut arvestades usub raportöör, et praegu, saades tasapisi üle finants- ja majanduskriisi tagajärgedest, on meil võimalus kasutada peagi algavate järgmist mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevate läbirääkimiste alguse aega, et saavutada ELi rahaliste vahendite ja programmide suurem koostoime **veelgi ulatuslikuma koordineerimise mehhanismi rakendamise kaudu**. See peab hõlmama praeguste strateegiliste suuniste viimist uuele strateegilise kavandamise tasemele, luues ühtse strateegilise raamistiku ning täiendades ELi ühtekuuluvuspoliitika meetmete üldist raamistikku lisasidemetega muude, ELiga seotud programmidega.